

Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad

Beleidsplan 2022

Inleiding

De Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad (VVAB) is in 1975 opgericht in een andere context dan de huidige. Destijds ging het om het fysieke behoud en herstel van de binnenstad en haar monumenten, waaronder nadrukkelijk ook het herstel van de woonfunctie werd verstaan. Vandaag de dag kunnen wij ons dat nauwelijks nog voorstellen, maar in de jaren zestig en zeventig stond de binnenstad voor een groot deel in de stutten en wilde bijna niemand daar meer wonen. De beeldhouwer Geurt Brinkgreve (1917-2005) keek daar doorheen. Ondanks de deplorabele staat waarin Amsterdam verkeerde, zag hij een uitzonderlijk gaaf bewaard historisch centrum, een ambachtelijk gebouwde stad op menselijke maat, die hem - anders dan de moderne bouwblokken die aan de rand van de stad verzezen - juist aantrekkelijk leek als woon- en werkomgeving. De al eerder op zijn initiatief opgerichte restaurerende instellingen als Stadsherstel en Diogenes zorgden met hun restauraties behalve voor monumentenbehoud ook voor buurtrehabilitatie, die uiteindelijk leidde tot een ommekeer in het gemeentebeleid. Er kwam een ander soort stadsvernieuwing waardoor ook in de binnenstad, vooral in de Jordaan en de Nieuwmarktbuurt, veel sociale woningbouw werden gerealiseerd. Hierdoor heeft onze binnenstad vergeleken met hoofdsteden in het buitenland een hoog aantal betaalbare woningen.

In de decennia na haar oprichting heeft de VVAB - aanvankelijk als vriendenvereniging van de restaurerende instelling Diogenes - veel weten te bereiken, in de eerste plaats door een andere kijk op het belang van monumenten voor het geluk en welzijn van haar bewoners. De kroon op haar werk vormde de aanwijzing van de Amsterdamse binnenstad als beschermd stadsgezicht in de zin van de Monumentenwet in 1999. In 2010 werd de binnenstad, met name de grachtengordel, tevens aangewezen als Unesco-Werelderfgoed. Daarbij is de VVAB als erfgoedorganisatie officieel aangewezen als 'stakeholder', dat wil zeggen dat wij kritisch volgen of de 'sitholder' - de gemeente Amsterdam - zich voldoende inspant om het erfgoed te beschermen.

Vandaag de dag staat onze historische stad opnieuw onder druk, niet alleen door omvangrijke verbouwings- en vernieuwingsoperaties, te zwaar verkeer, de grootscheepse bruggen- en kadevernieuwing, de verdichting die de gemeente nastreeft en de hoogbouwclusters die ten gevolge daarvan verschijnen, maar ook door het grote aantal toeristen dat onze stad overspoelt waardoor de leefbaarheid wordt bedreigd. De VVAB blijft dus nodig om bestaande cultuurhistorische waarden te behouden en een dam op te werpen tegen ongewenste ontwikkelingen en bedreigingen die daar afbreuk aan doen.

Doelstelling en prioriteiten

Om welke waarden gaat het daarbij eigenlijk? De VVAB heeft zich tot doel gesteld de historische bebouwing en stedenbouwkundige structuur te behouden en te herstellen (art. 2 van de statuten). In de daaronder volgende doelstellingen worden verschillende aspecten daarvan benoemd, zoals het historisch karakter en het stadsgezicht, de kwaliteit van de openbare ruimte, inclusief het water en het stedelijk groen, en het bevorderen van een goed woon-, werk- en verblijfsklimaat. Vanwege de problematiek van vandaag is de laatste doelstelling in de statuten verduidelijkt door expliciet te spreken over het handhaven van de *balans* tussen de verschillende functies.

Dit beleidsplan bestaat voornamelijk uit een nadere uitwerking van de statutaire doelstelling, waarbij per hoofdonderwerp wordt beschreven aan welke onderwerpen we de komende jaren extra aandacht willen besteden.

Erfgoed

Opkomen voor het erfgoed blijft belangrijk, zeker nu in het laatste coalitieakkoord de volgende verontrustende passage is opgenomen: 'Amsterdam koestert haar monumentale gebouwen en zorgt goed voor hun behoud en onderhoud. Waar de aanpak van andere noden, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid of ruimtelijke ontwikkeling, lastig te verenigen zijn met de zorg voor onze monumenten, maken we een zorgvuldige belangenafweging.' Een belangenafweging tussen het monumentenbelang en alle andere belangen is natuurlijk niet nieuw; dat gebeurde altijd al. Hier wordt echter bedoeld dat het monumentenbelang in die afweging minder zwaar zal wegen 'Op sloop/nieuwbouw rust geen taboe', vervolgt de tekst, 'als dit leidt tot verbetering van de woonsituatie voor mensen, het toevoegen van extra woningen, en/of duurzaamheidswinst geeft'. Het is natuurlijk aan de politiek om dergelijke afwegingen te

maken, maar de VVAB zal zich blijven inzetten voor het behoud van het erfgoed en zich met alle tot haar beschikking staande middelen tegen de sloop daarvan verzetten.

De VVAB begrijpt dat **verduurzaming**, en ook de energietransitie en vergroening, de komende jaren hoog op de agenda staan. Zo zal het nog een hele uitdaging worden om onze huizen de komende winters warm te houden en manieren te vinden om dit op een voor monumenten verantwoorde wijze te doen. Anderzijds hoeft de binnenstad ook geen proeftuin te worden voor maatregelen, die mogelijk nadelige gevolgen hebben voor monumentale waarden, terwijl deze in andere stadsdelen of bij grote moderne wooncomplexen meer zin hebben. Ook hier is een goede balans nodig.

Sinds enkele decennia heeft de VVAB meer aandacht voor het behoud van negentiende- en vroeg-twintigste-eeuwse architectuur. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de strijd die zij jarenlang voerde - en won - voor het behoud van de rijksmonumenten op het Binnengasthuisterrein. De afgelopen tien jaar is er tevens meer aandacht gekomen voor het behoud van gebouwen uit de periode na de Tweede Wereldoorlog, van bijzondere, aan de omgeving aangepaste architectuur, zoals Oudeschans 3, maar ook van de **restauraties** uit de jaren zestig tot tachtig van de vorige eeuw, die hun waarde hebben gekregen en bewezen voor het behoud van het stadsgezicht. Met enige regelmaat wordt over monumenten uit deze periode gezegd dat deze niet 'authentiek' zijn, omdat ze geheel of gedeeltelijk zijn herbouwd. Een voorbeeld hiervan zijn de bouwplannen van het Amsterdam Museum, het voormalige Burgerweeshuis. In de hoop meer bezoekers te trekken wil het museum vijf nieuwe museumzalen en een grote ontvangsthal aan het complex toevoegen. Om dit mogelijk te maken zullen grote delen van het in de periode 1968-1975 gerestaureerde monument worden gesloopt. De VVAB - die voortkomt uit de herstelbeweging - bestrijdt de opvatting dat gereconstrueerde (onderdelen van) monumenten geen waarde zouden hebben en bepleit meer respect voor wat in de vorige eeuw is gedaan om monumenten te behouden en het stadsbeeld te herstellen.

Een nieuw aandachtspunt is de uitholling van monumentale waarden door zogenaamde **transformaties**: ingrijpende verbouwingen van monumenten, die afbreuk doen aan hun monumentale karakter in het algemeen en monumentale interieurs in het bijzonder. De uitholling van monumentale waarden door transformaties is een toenemend probleem, waar wij de komende jaren aandacht aan willen besteden.

Beschermd stadsgezicht

Het erfgoed dat wij willen beschermen is meer dan de afzonderlijke monumenten. De binnenstad is vooral zo bijzonder omdat er sprake is van een zodanige eenheid en harmonie dat er sprake is van een direct herkenbaar **stadsbeeld**. Op papier lijkt het behoud daarvan goed geregeld, maar de praktijk leert anders. De vereniging zet zich in voor het tegengaan van allerlei zaken die afbreuk doen aan het beschermde stadsgezicht, zoals (licht)reclames en vlaggen. In het Wallengebied geldt nog altijd een apart regime wat betreft de monumenten- en reclameregels, maar wordt het tijd dat hier dezelfde regels gaan gelden als in de gehele binnenstad.

Traditioneel spreekt de VVAB zich vaak uit over nieuwe **bouwplannen**, wanneer die afbreuk doen aan het historische karakter of stadsgezicht. Dit is onverminderd actueel, alhoewel wij een toegenomen streven bespeuren naar een goede inpassing en historiserend of reconstruerend bouwen zelf mogelijk is geworden.

Het is van groot belang om het bestaande **beschermingsregime** niet af te breken, maar juist te versterken. Neem het instrument van de ordekaarten, waarmee de bebouwing is gewaardeerd en onderverdeeld in verschillende categorieën (in volgorde van belangrijkheid: orde 1, 2 en 3). Hoewel de ordekaarten zijn bedoeld om een uitgebreidere bescherming te bieden dan die van individuele monumenten, lijken zij in de praktijk vaak eerder te functioneren als handleiding om te bepalen welke panden nog gesloopt kunnen worden of anderszins aangetast. Zo biedt de orde 3-waardering feitelijk geen enkele bescherming en blijkt ook de orde 2-waardering helaas vaak boterzacht. Wanneer men een orde 2-pand - dat op grond van de gevel als van belang voor het stadsgezicht is aangewezen - geheel of gedeeltelijk wil slopen, dient daaraan voorafgaand een bouwhistorische waardebeoordeling te worden gemaakt, een zogenaamde 'quick-scan'. In de praktijk gebeurt dit niet altijd. Ook is gebleken dat orde 1-panden, die abusievelijk geen beschermde status hebben gekregen, als orde 2-panden worden behandeld, d.w.z. dat alle interieur-onderdelen ongezien kunnen worden gesloopt. De VVAB heeft al weten te bereiken dat wordt gechecked of alle orde 1-panden een monumentenstatus hebben. De VVAB bepleit in de gemeentelijke monumentenverordening een categorie beeldbepalende panden op te nemen om de juridische status van de bescherming van orde 2-panden te versterken.

Openbare ruimte

De kwaliteit van de openbare ruimte is en blijft van belang voor het stadsgezicht en het behoud van de historische stedenbouwkundige structuur. Deze vormt de context voor de gebouwde omgeving en is van grote invloed op de ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad. De vereniging zet zich in voor een **eenduidige**

en ingetogen inrichting van de openbare ruimte. Hierbij wordt tevens gekeken naar het gebruik, zelfs naar het gedrag van het publiek in het publieke domein.

Onder openbare ruimte behoort in onze grachtenstad nadrukkelijk ook het water. Vanwege de vernieuwing van **kades en bruggen** als gevolg van te zware verkeersbelasting en achterstallig onderhoud is dit extra actueel. Het voornemen van B&W om 'kostenbesparende maatregelen' te nemen omdat het financieel niet mogelijk is alle bruggen en kades die niet voldoen aan hedendaagse eisen en normen te vernieuwen, brengt grote risico's met zich mee voor het aanzien van de grachten en de binnenstad. Veel grachten zien er momenteel al treurig uit door het slaan van damwanden.

Mede als gevolg van de bruggen- en kademuurvernieuwing vinden er momenteel nog nauwelijks herinrichtingen van de openbare ruimte plaats. De gemeente wil deze combineren met de op stapel staande kademuurvernieuwingen. Ook wordt momenteel geëxperimenteerd met een nieuw **grachtenprofiel**, waarbij men de traditionele drie-deling van de kades wil laten vallen: het zogenaamde woonerf-profiel op het eerste rak van de Herengracht. De komende tijd zal de VVAB haar geluid laten horen over het Puccini-beleid in het algemeen en het grachtenprofiel in het bijzonder.

De 'openbare toegankelijkheid' is aan de statuten toegevoegd om de privatisering of zelfs het afsluiten van openbare ruimte (zoals stegen) tegen te gaan. In het algemeen ziet de VVAB de **privatisering** van de openbare ruimte als een bedreiging voor het historisch karakter van de binnenstad. Een zeer reële aantasting van de openbare ruimte betreft momenteel de privatisering door de horeca bij de opheffing van parkeerplaatsen ten behoeve van terrassen. De VVAB heeft in het verleden actie gevoerd tegen terrassen op brugvleugels, maar daar weinig kunnen bereiken, ook omdat de corona-pandemie aanleiding vormde het terrassenbeleid volledig vrij te geven. In het coalitie-akkoord is het voornemen uitgesproken de tijdelijke corona-terrassen permanent te maken 'als er geen sprake is van overlast'. Dit is een zeer ongewenste ontwikkeling waar de vereniging zich vierkant tegen zal verzetten, bijvoorbeeld door bewoners te helpen die een bezwaar- en beroepsprocedure willen beginnen.

In de openbare ruimte staan ook veel **bomen**, met name langs de grachten. Door deze bomen en door de binnentuinen is de binnenstad een van de groenste wijken van heel Amsterdam. In het kader van de 'rigoureuze vergroening' heeft de gemeente zich voorgenomen de openbare ruimte meer te vergroenen. De wijze waarop dat gebeurt kan ingrijpende gevolgen hebben voor de bijzondere cultuurhistorische waarden van de grachten. De VVAB zal aangaande dit onderwerp bepleiten dat er niets is tegen particuliere uitingen als plantenpotten en geveltuintjes, zolang de gemeente zelf binnen het beschermd stadsgezicht geen perkjes aanlegt die niet bij het historische grachtenprofiel passen. In dit verband zijn bomen eigenlijk de enige manier om de grachten te vergroenen. Daarvan zouden er meer kunnen worden aangeplant, want ten behoeve van de aanleg van parkeerplaatsen is de afstand tussen de bomen in de vorige eeuw op veel grachten wel tweemaal zo groot geworden.

Tot slot zou de VVAB opnieuw een pleidooi kunnen houden voor het weer **opengraven** van grachten. Blauw is óók groen. Waar andere steden veel doen op dit gebied blijft Amsterdam nog achter. Dat is jammer, want water houdt de stad koel. Eén resultaat van de VVAB wordt overigens momenteel verzilverd: de vergroting van het Open Havenfront bij het Centraal Station. Dat smaakt naar meer!

Ruimtelijke ordening

Amsterdam heeft een belangrijke traditie op het gebied van de ruimtelijke ordening. De **historische stedenbouw** is niet alleen van belang vanwege de belangrijke erfgoedwaarden, die hierin besloten liggen, zoals de evenwichtige ordening, de hoge dichtheid, het gesloten bouwblok, de functiemenging, de menselijke maat, etc., maar beschouwen wij tevens als de ideale opzet voor de nieuw te bouwen stadswijken. Eén van de redenen van de populariteit van de binnenstad is dat modernistische wijken juist als *niet* prettig worden ervaren. Het is in het belang van de binnenstad als nieuwe wijken ook populair worden.

Daarnaast hebben wij in het verleden verschillende keren een bijdrage geleverd aan het hoofdstedelijke **hoogbouwbeleid**. Binnenkort is dit beleid weer actueel vanwege de aanpassing van de *Hoogbouwvisie*, onderdeel van de *Structuurvisie Amsterdam 2040* (2011). Hoewel uit talloze studies is gebleken dat hoogbouw geen hogere (bevolkings)dichtheid oplevert dan de historische stad, wil de gemeente steeds hoger bouwen en ook dichter op de binnenstad. Hierdoor dreigt de binnenstad ingesloten te raken door een wal van hoogbouw, zoals onder meer blijkt uit de plannen voor het Hamerkwartier en het Marineterrein. In het Programakkoord staat: 'We gaan de ruimte in Amsterdam optimaal benutten door de hoogte in te gaan bij OV-knooppunten en te bouwen op water waar dit kan'. De VVAB is niet tegen hoogbouw *an sich*, zolang het gaat om landmarks en er ook op zichtlijnen wordt gelet. Voor het behoud van de kwaliteit van de stad blijven duidelijke criteria nodig.

Leefbaarheid

Dat brengt ons - *last but not least* - op het terrein van de leefbaarheid van de historische stadsdelen. De VVAB heeft daarin een unieke positie die mede het gevolg is van haar ontstaan in de jaren zeventig. Op een

muur in de Nieuwmarktbuurt stond destijds gekalkt: ‘Wij willen een stad met buurten waar wonen, spelen, werken, leren en winkelen vlakbij en door elkaar gebeurt voor jonge en oude mensen’. Deze leuze heeft niets aan actualiteit ingeboet. **Functiemenging** is een wezenlijk kenmerk van de historische stad en de ervaring leert dat aantasting van de balans tussen wonen, werken en recreëren leidt tot verwaarlozing. Bovendien leidt de behoudsagenda die wij als erfgoedorganisatie hebben, als vanzelf tot bepaalde keuzes, die anders niet gemaakt zouden worden. Zo betekent het behoud van de individuele parcellering van winkel/woonhuizen bijvoorbeeld dat grote winkelketens zich daar niet kunnen vestigen.

De **restaurerende instellingen** zijn destijds begonnen historische panden op te knappen en deze voor de huursector te behouden, waardoor Amsterdam niet alleen zijn historische karakter heeft weten te behouden, maar tevens zijn unieke mengeling van bewoners, bezoekers en bedrijvigheid. De ‘stadsherstelgedachte’ heeft ook voor particulieren als een vliegwieltje gewerkt om zich in de binnenstad te vestigen en panden op te knappen. Met het bestaan van de woningcorporaties die zich op de binnenstad richten en gegeven het feit dat de binnenstad niet op zichzelf staat, maar de kern vormt van een grotere stad, beschikt Amsterdam over een unieke uitgangspunt om het doemscenario van een toeristenstad zonder bewoners te voorkomen. Vanuit deze gedachte wil de VVAB zich samen met de restaurerende instellingen als Hendrick de Keyser (1918), Stadsherstel (1956), Diogenes (1960), de NV Zeedijk (1985) en Stadsgoed (1999) blijven inzetten voor een goede balans tussen wonen, werken en recreëren.

Temidden van het grote aantal bewonersorganisaties die zich voor de leefbaarheid inzetten, heeft de VVAB als erfgoedorganisatie op dit vlak haar eigen specifieke inbreng en hoopt zij een bijdrage te kunnen leveren aan de oplossing van dit vraagstuk. Al jarenlang heeft de VVAB aangegeven dat er een **flankerend beleid** moet komen om de negatieve gevolgen van de aantrekkelijkheid van de binnenstad te bestrijden. Het onderwerp staat - mede dankzij de VVAB - hoog op de politieke agenda, maar nu komt het erop aan maatregelen te nemen die effect sorteren. Er is gemeentelijk beleid nodig om het toerisme niet alleen te spreiden, maar ook terug te dringen, de ongebreidelde horeca-groei aan banden te leggen, het misbruik van woningen voor vakantieverblijf te beperken, de magneten uit de binnenstad weg te halen en te verplaatsen, etc. Met het *Uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad* wil de gemeente bereiken dat de bewoners zich weer thuisvoelen in de binnenstad. Op enkele vlakken begint dit beleid zijn vruchten af te werpen. In de gemeenteraad is zelfs de verplaatsing van de prostitutie in het Wallengebied naar een ander deel van de stad geen taboe meer. In aanvulling op dit binnenstadsbeleid hoort dan nadrukkelijk ook beleid om meer stedelijke centra en vermaakgebieden elders in Amsterdam te realiseren, zoals ook in de nieuwe *Omgevingsvisie 2050* wordt beschreven. In deze visie is het vraagstuk van de leefbaarheid ingebed in een stedenbouwkundig kader. De ontwikkeling naar een meerkernige stad lijkt een zinnige manier om de druk op de binnenstad te verlichten, zeker wanneer het inwonertal en het aantal bezoekers blijft groeien, zoals de komende jaren te verwachten valt. Niet alles hoeft binnen de Singelgracht plaats te vinden; evenementen en andere centrumfuncties kunnen ook elders in de stad worden ondergebracht.

Binnenstadsbegrip

Als werkgebied staat in de statuten omschreven: ‘de gemeente Amsterdam, met name in de binnenstad’. Zoals ook uit haar naam blijkt houdt de VVAB zich van oudsher bezig met de Amsterdamse binnenstad. Toch strekt het **werkgebied** zich uit tot de gehele gemeente, waaronder sinds kort ook Weesp valt. Dat het werkgebied groter is dan de binnenstad hangt onder meer samen met het feit dat plannen voor gebieden die daar buiten liggen, zoals Sluisbuurt en het Marineterrein, door hun hoogte of omvang toch impact kunnen hebben op de binnenstad – en wij anders niet ontvankelijk zijn wanneer wij bezwaar of beroep aantekenen.

Maar wat is eigenlijk de binnenstad waarmee wij ons ‘met name’ bezighouden? Toen de VVAB in 1975 werd opgericht werd daaronder niet alleen het middeleeuwse stadshart en de grachtengordel verstaan, maar ook de Jordaan en de Nieuwmarktbuurt. De grens lag bij de Singelgracht, en de negentiende-eeuwse wijken zoals de Kinker-, Dapper- of Vondelparkbuurt vielen daar uitdrukkelijk niet onder. Maar gold dat dan wel voor de eveneens negentiende-eeuwse bebouwing op de stadswal of in de Plantage? Ooit werd het stadshart gevormd door de middeleeuwse stad binnen het Singel, maar naarmate Amsterdam zich verder uitbreidde, groeide ook de binnenstad. Vanwege de daar aanwezige centrumfuncties zien velen de Pijp of het ‘Museumkwartier’ rondom het Museumplein tegenwoordig ook als binnenstad, en door sommigen wordt zelfs de Ring (A10) als grens beschouwd. Wat als de binnenstad wordt beschouwd, is dus een rekbaar begrip en de perceptie hiervan is aan het veranderen.

Hierbij komt dat negentiende- en vroeg-twintigste-eeuwse wijken momenteel worden bedreigd vanwege de grote druk op de woningmarkt en er als gevolg daarvan een enorme bouwwoede heerst. Wanneer de gebouwen niet worden gesloopt, worden ze vaak aan de binnenzijde kaalgeslagen en uitgebreid door ophoging, uitdieping of bebouwing in de tuin. De bestaande bestemmingsplannen zijn niet toereikend om de historische bebouwing hiertegen te beschermen. En hoewel er inmiddels plannen bestaan om enkele nieuwe beschermde stadsgezichten aan te wijzen, zouden deze wijken ook van onze vereniging meer aandacht moeten krijgen. Steeds vaker wordt er een beroep op ons gedaan om onze kennis en ervaring ook hier in te

zetten. De vraag of niet ook de VVAB haar binnenstadsbegrip moet verruimen, wordt in principe bevestigend beantwoord, mits daarvoor voldoende capaciteit aanwezig is.

Organisatorische aspecten

De VVAB beschikt over een kleine, overzichtelijke organisatie die goed toegankelijk is voor haar leden. De vereniging deelt een gemeenschappelijk kantoor met de Stichting Diogenes waarmee wij van begin af aan verbonden zijn.

Aan het hoofd van de vereniging staat een **bestuur**, bestaande uit leden die worden gekozen door de Algemene Ledenvergaderingen (ALV). De bestuursfuncties worden door het bestuur zelf verdeeld, met uitzondering van de voorzitter, die door de ALV in functie wordt aangesteld.

De vereniging heeft een monistisch bestuursmodel, dat nader wordt beschreven in de statuten. In de huidige constellatie bestaat het uit een uitvoerend bestuurslid (de secretaris, tevens lid van het bureau) en zogenaamde niet-uitvoerende bestuursleden, die onder meer tot taak hebben toezicht te houden op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de vereniging. Het bestuur laat zich adviseren door verschillende **werkgroepen**, waarvan de samenstelling en het eventuele mandaat in principe door het bestuur worden bepaald. Daarnaast hecht het bestuur veel belang aan het contact met de leden. Om die reden worden regelmatig ledenbijeenkomsten georganiseerd waar over het beleid en de feitelijke werkzaamheden van de vereniging wordt gesproken.

Tevens beschikt de vereniging over een **bureau**, bestaande uit enkele medewerkers. Een vertegenwoordiger van het bureau is bij de bestuursvergaderingen aanwezig. Er geldt een strikt integriteitsbeleid. Ook mogen bestuursleden en andere rechtstreeks betrokkenen geen (financieel) belang hebben bij projecten die haaks staan op de belangen die de vereniging behartigt, dit om belangentegenstelling te voorkomen.

De **financiering** van het bureau, het verenigingsblad, onze activiteiten en andere verenigingskosten wordt betaald uit contributies, advertentieopbrengsten, giften en legaten. Met enige regelmaat informeert de VVAB haar leden over de mogelijke belastingvoordelen die de culturele ANBI-status van de vereniging met zich meebrengt. Aangezien de vereniging regelmatig in juridische geschillen verwickeld is met de gemeentelijke overheid, is er bewust voor gekozen de vereniging niet afhankelijk te maken van overheidssubsidies.

(vastgesteld op de bijzondere ALV van 1 oktober 2022)